

МЕДИАЦИЯНИНГ ХУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

МЕДИАЦИЯНИНГ ХУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

(Боши 1-бетда)

Аммо, бир неча йиллардан бери медиация хизмати афзалликлари юзасидан кўплаб ҳалқаро конференцияларда долзарб маърузалар ўқилсада, уни Ўзбекистон шароитида ҳаётга татбиқ этиш масаласи қандай, қачон ва қайси идора томонидан амалга оширилиши жумбоқ бўлиб келгани ҳам рост.

Мақолада бу масалага жиддий ёндашган Ўзбекистон Ҳакамлик судлари Ассоциацияси республикада биринчи бўлиб шу йилнинг 23 февралда Ўзбекистон Ҳакамлик судлари Ассоциацияси Бош қаруви қарори билан Ассоциациянинг Консалтинг бошқармаси хузурида биринчи марта Медиация хизматини ташкил этиб, медиация хизмати кўрсатиш қонунқоидалари ва тартиб-тамоийллари ишлаб чиқилгани айтилган.

Ўзбекистонда қалдирғоч — дастлабки медиация хизмати ташкил этилиши билан мамлакатимиз фуқаролари ва хўжалик юритувчи субъектларнинг низолари судга қадар, аниқроғи, суддан ташқари ўзаро келишув, бoshқача айтганда, мурося йўли билан ҳал этилишига улкан имконият яратил-

ганлигини маъқуллаш билан бир қаторда буни табриклаш ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ҳам керак.

Шундай қилиб, мақола муаллифлари медиация хизмати нима деган саволга жавоб сифатида МЕДИАЦИЯ - латинча mediatio сўзидан олинган бўлиб, бетарафлик, холислик асосида воситачининг иштироки ва қўмаклашуви билан тарафлар ўртасидаги шартномавий-хуқуқий муносабатлардан келиб чиқадиган низоларни ўзаро келиштириш, яраштириш ва мурося-ю мадора йўли билан ҳал қилиш демокдир дейишади.

Дарҳақиқат, бошқача айтганда, медиация жараёни мажбурий кучга эга бўлмаган, тарафларнинг ихтиёрийлигига асосланган, конфиденциал, яъни махфий ва ёпиқ жараён бўлиб, бу низолашаётган тарафларнинг ўз ихтиёрларига кўра танлаб олинган, бетараф ва холис учинчи шахснинг воситачилигида, шартномавий-хуқуқий муносабатлардан келиб чиққан низоли шов-шувларсиз ўзаро муносабатларни сақлаб қолиш учун муросяю-мадора — ярашув йўли билан хуқуқий асос-

да ҳал этиш жараёнидир.

Холис учинчи шахс — медиатор аслида судья ҳам, арбитр ҳам эмас, балки у тарафларни муросяга келиштирувчи, холис ва бетараф шахсдир. Медиатор вужудга келган низо юзасидан ҳеч қандай мустақил қарор ёки мажбурий ҳужжат қабул қилмайди, балки у тарафларга низолининг ўзаро фойдали ечимини топишга ёрдам беради, холос. Медиация хизмати айнан шу жиҳати билан ҳакамлик судидан кескин фарқ қилади. Вужудга келган низо юзасидан эса асосий, бошқача айтганда, мувофиқлик шаклидаги хуқуқий қарорни тарафларнинг ўзлари қабул қиладилар.

Шундай қилиб, Ўзбекистон Ҳакамлик судлари Ассоциацияси томонидан айнан ана шу муҳим масалага алоҳида аҳамият берилиб, Ўзбекистонда биринчи мартаба медиация хизмати кўрсатилиши йўлга қўйилгани, шу билан бир қаторда, медиация хизмати кўрсатиш қонун қоидалари, тартиб тамойиллари ва энг муҳими, Ассоциация раҳбарияти, етакчи мутахассислари 31-моддадан иборат "Медиация тўғрисида"ги

қонун лойиҳаси тайёрлангани ва бу лойиҳа манба сифатида истиқболда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Тadbиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати Ўзбекистон Либерал демократик партияси фракцияси ишчи гуруҳи ва тегишли вазирликлар томонидан ўрганиб чиқиш учун тақдим этилиши таҳсинга лойиқ. Мазкур лойиҳа жиддий муҳокамадан ўтиб қабул қилиниши келажақда Медиация усулининг юқори даражадаги самарадорлигини, уни қўллашнинг асосий тамойилларини хуқуқий жиҳатдан янада мустақамлашга, кичик бизнес ва тadbиркорлар ўртасидаги фуқаролик-хуқуқий муносабатларни тартибга солишга, қисқача қилиб айтганда, бу қонун мамлакатимизда кучли фуқаролик жамияти барпо этиш йўлидаги ислохотларни янада чуқурлаштиришга муносиб ҳисса қўшади, деб биламан.

Зиёдулла УБАЙДУЛЛАЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Халқаро ишлар ва парламентлараро кўмитаси аъзоси

(Давоми 2-бетда)